

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

<p>Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel. Előfizetési ár negyedévre 1 ft 25 kr., félévre 2 ft 50 kr.</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. tized 265. szám, özv. Fried József nérnő házában, hová a kéziratok címzendők.</p>	<p>Hirdetéseket és nyilvántartási közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.</p>
--	--	--

A város javadalmai.

Szentes, 1890. dec. 11.

Lapunk f. évi 97-ik számában, a f. hó 1-ői közgyűlést megelőzően, behatóan kezdtünk foglalkozni a város javadalmával és ezek révén egy javadalmi bizottság immáron szinte elodázhatlanul szükséges voltának kérdésével.

Elmentünk ezen első cikkelyünk keretében egészen odáig, ahol számszerűen bebizonyítottuk, hogy az összes javadalmaknak egyazon javadalmi bizottság által leendő kezeltetése semmivel sem róna a városra nagyobb terhet, mint amennyibe, a mai rendszer mellett két javadalom kezelése idegen kézen kerül s tettük ezt közzételendő a közgyűlés előtt azért, mert tudtuk, hogy a javadalmak egyikének, az italmérisi jövedéknek a jövőben miként leendő értékesítése is egyik tárgyat képezi a közgyűlésnek s hittük, hogy a városi tanács épp úgy, mint a közgyűlés elvaskult többségét befolyásoló vezérek végre jobb belátásra jutnak és elérkezettnek látják az időt arra való nézve, hogy Szentest város vagyoni adminisztrációjában egy jobb, egészségesebb, gazdaságosabb rendszert kezdjenek, mely a már is elviselhetlenné vált pótdadót a lehető minimumra csökkentse s ha községi háztartásunkban az egysúlyt helyreállítani képtelen is, de az e nemű közterheket legalább törhetővé, elviselhetővé tegye.

Sajnos, hogy e föltevésünkben, azért-e mert lapunk vetette fel a javadalmi bizottság felállításának eszméjét és úgy a tanácsnak, valamint a fentemlített vezetőknek ez a mi lapunk veres postója; vagy azért, mert bele vannak bűszülve, belé szerelmesevde a fogyasztási adókezelési rendszerükbe — ezt nem kutatjuk: de megcsalatoztunk; mert a folyó hó 1-én tartott közgyűlésen sem a tanács bölcsességétől nem tellett ki olyan határozati javaslat az italmérisi jövedéknek a jövőben miként leendő értékesítése tárgyában, mely a gazdaságosabb vagyongazdálkodás alapját megvesse, sem pedig a vezérektől — e kérdés tárgyalásakor — olyan indítvány, amely a jövőben gazdasági adminisztrációknak helyesebb irányt szabjon s kivált az utóbbiak, a nemes, önzetlen vezérek e helyett inkább abban fáradoztak az italmérisi jövedék kérdésével kapcsolatban, hogy e vitába a hajánál fogva vonsozjanak be egy olyan kérdést — a fogyasztási adónál a kezeléssel történő kiegészítések kérdését — amely napirenden sem volt, amely ez ideig csak tanács határozatban létezett, amelyet tehát addig, amíg e tanács határozat publikálva nincsen, tulajdonképpen — főleg egy töle merőben független kérdéssel kapcsolatban erővel elrótantani bizony nagy tapintatlanság.

Legyen azonban bármi az oka a tanács és a népműítő vezérek szívós

ragaszkodásának a mai vagyongazdálkodási rendszerhez — ezen okok reánk nem gyakorolhatnak olyan befolyást, hogy e kérdéssel foglalkozni most már megszűnjünk; sőt ellenkezőleg: épp a most lefolyt közgyűlésen szerzett tapasztalatok arról győztesen megújban is, hogy kötelességet teljesítünk a nyílt bírálat; kötelességet akkor, amikor a magunk nézetét a javadalomkezelés és hasznosítás kérdésében nyíltan hirdetjük, mert előbb-utóbb el kell következnie annak az időnek, amikor Szentest város képviselőtestületét nem az érzelmei, nem hangzatos szónoklatok uralkodják, hanem a meggyőző, megdönthetetlen igazság szabja majdan meg e testület cselekvésének, elhatározásának irányát.

Épp ezért, az italmérisi jövedék jövőben leendő kezelése ügyében hozott határozatból kiindulva, hadd foglalkozunk utjából egy felállítandó javadalmi bizottság kérdésével.

Ez a fentemlített közgyűlési határozat egyszerűen a tanács határozati javaslatának elfogadása, mely szerint az italmérisi jövedék a jövőben is a fogyasztási adóval együtt, annak kezelője által kezeltessek tovább és e tanács javaslat megokolása az, hogy: *a jelenlegi kezelő biztosíték mellett vállal felelősséget a bérleti összeg erejéig és mert a kezelő jutalmazásul csak a befolyó tiszta jövedelem bizonyos százalékát kapja, midtall érdekelve és ösztönözve van*

T Á R S A.

Kossuth szegény.*)

Kossuth Lajos azt üzené:
Ira'ni regimentsje
Nem fogyott el; — hanem ott van
Poros poleon, könyves boltban.

Kossuth Lajos azt üzené:
S tisztelői regimentsje
Hüvel-hüvel éljenek meg —
De a könyvél nem veszi meg.

Rutkayné az üzené:
Elfogyott ész Kossuth pénzé.
S a nagy ember agyott teste
Munkában van reggel este.

Reggel este, nappal éjjel
Lámpás hint világot szíjjel
Asztalán az őse Kossuthnak,
S a betűi futnak, futnak.

Iema lankad, keze reszket,
S ő csak vissza a keresztet
Nem rogyik le, mert még telve
Erővel a roppant elme.

A kor egyik óriása
Magát a munkába ássa;
Nem menti meg érdem s vénség —
Fonyogati a szegénység.

Vezérelt egy nagy országot,
Láda ejtett egy világot,
Duskhallott tenger kincsben —
S ime, pénzé néki sincsen.

Túl a tisztos nyolcvan éven
A kenyérért küzd szegényen;
Pedig mennyi ifjú úrra
Mosolyog szép sine enka!

És az öreg kűködőnek
Munkáért kell, nem előleg!
Lemond arról büsake mölön —
Jelleme is antik, ódon.

Tenger pénznél nagyobb e kincs —
Nemzet, rája büsaken tekints!
Az önzellen tiszta nagyság
Ritka csoda már manapság.

De nagadra, óh magyarom,
Ne légy ám te büsake nagyon,
As, miért ő áldva légyen,
Rú dicőség — te rád szegyen.

A tekintetes úr.

Kapff-Essenther elbeszélése.

I.

Az előszoba nagy falórájának mutatója már csaknem éjtelt jelzett s a három cseléd még mindhiába várta az uraságot. Már két telkedni kezdtek, hogy az ifjú pár egyáltalán megérkezik-e az nap, mikor Antalnak, az inasnak eszébe jutott, hogy a vasuti órák városiakhoz viszonyítva, késnek.

Az uraság érkezése jelentős pillanatot volt a három cselédre, mert ezzel új szolgálatba léptek egy ifjú házaspárnál, mely most jött haza két hónapi nászutjából.

Szeptember vége felé volt s az ifjú férjnek el kelle foglalnia a konzervatóriumban a tanszékét; — Mici, a szobaleány, álmosan pislogva figyelte a szakácsné és Antal beszédjére, mely az ifjú házaspár viszonyait tárgyalta. E szerint a tanár urat nagy szeretettel érte e házassággal, valóságos főnyereményt csinált. Felesége gazdag hozományt hozott a házhoz; ezenkívül nagyon szép volt és előkelő családból származott. Az új háztartás tehát fényesen rendezkedett be egy városához közel eső kis nyaralóban, a lóvasút mentén.

Szép Iván, konzervatóriumi zenetanár előbb zongorárákat adott jelenlegi nejeének. Antal és a szakácsné úgy vélték, hogy a fiatal ember „behalásztá” a leánykát, „körmei köze kaparintotta”, „elhalásztá” — 100.000 ft hozó

*) A „Borszem Jankó” vasárnapi számából.

a szorgalmas utánnézésre, hogy ne csak az évi bérösszeg folyjon be, hanem a tiszta jövedelemből is jutalmazást nyerhessen és végül különösen azért, mert a jelenleg érvényben levő mód sokkal kevesebbe kerül, mintha egy — direkt ezen javadalmat kezelő tisztséget állítanánk be a közhivatalnokok keretébe.

Hogy ezen megokolást a tanács naivitásának, vagy pedig a közönség, a városi képviselőtestület félrevezetését célzó furfangjának tudjuk-e be — ez iránt csakugyan nagy zavarban vagyunk.

Mert csak a kettő közt lehet választanunk: vagy olyan gyermekes, korlátolt az érdemes tanács felfogása, hogy képtelen egy olyan javadalmi tisztséget elképzelni, amely a város összes javadalmait együttesen kezelje; vagy pedig szándékos rosszakarattal választja külön egyik javadalmat a másikától és áll untalan azzal elő, hogy egy ilyen javadalomnak ily tisztséggel icendő kezelése mibe kerülne, csupán azért, hogy így a városi képviselők azon részét, akik kényelmesebbnek tartják a *Fejblintó Balintkodást*, a gondolkozásnál, mindenkor visszariassza még gondolatától is annak, hogy valaha fogyasztási adókezelőjétől ezen javadalmakat elvegye és hasznosításukat egy javadalmi tisztségre bizza.

Hogy ez így van — egyebet sem kell tennünk, csak a kritika bonckése alá venni izenként a tanácsi javaslat megokolásait.

Ez a javaslat azon kezd, hogy a jelenlegi kezelő biztosíték mellett vállal felelősséget az iránt, hogy a bérleti összeg befolyik. Ez az első pont s mi azt kérjük: vajon mi rizikóval järe javadalmak kezelése s vajon a város maga, amelynek ma már a fogyasztási adóra nézve 4 év, az italméresi jövedékre nézve egy év tapasztalatai állnak rendelkezésére, s hozzá még ez az utóbbi év egyike volt a legkedvezőtlenebbeknek, vajon a város maga, akkor, amikor látja, hogy az eddigi tapasztalat szerint

egyelleneg esztendő sem zárult anyagi veszteséggel, de sőt mindenik hasznot hajtó volt, nem vállaltat ugyanilyen felelősséget az iránt, hogy a bérleti összeg mindenkor befog folyni az esetben is, ha nem adja oda a nyereségy bizonyos hányadát idegen kezelőnek?

Mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy az a nagyon féltett bérleti összeg előbb, pontosabban folya be, ha közvetlen a város kezelné a javadalmakat s így semmiféle biztosítékra ez iránt szükség nincsen, nem is lehet.

A tanácsi indokolás második passzusa szerint: a jelenlegi kezelő, jutalmazásul csak a befolyó tiszta jövedelem bizonyos százalékát kapja, mi által érdekelve és ösztönözve van a szorgalmas utánnézésre, hogy a tiszta jövedelemből minél nagyobb jutalmat kapjon.

Nézzük először, mennyi az a %, amit a kezelő a tiszta jövedelemből kap? — A fogyasztási adónál 50%, az italméresi jövedéknél 10%; de nem csupán ez, hanem a fogyasztásnál ezenfölül a kincstártól kapott 5% kezelési illeték, továbbá az italméresi jövedéknél ugyanez az illeték, mert hiszen ez a jövő évi költségvetésben most sem lett elszámolva, továbbá a kezelő könyvelőjének 120 frt pótvajadalmat, két felügyelőnek 500 frttal, 1000 fit és nyomtatványokra 425 frt. Summa-summárum tehát pusztán az italméresi jövedék kezelése, a városi napibiztos fizetését is beleszámítva, tulajdonképen 2215 frt 82 krba, tehát nem a befolyt tiszta jövedelem 10%-ába kerül; mert ez a tiszta jövedelem, a jövő évi költségvetés szerint 3393 frt 20 kr s így leütve ebből 10%-ot, a kezelőnek, a hangoztatott évr szerint, ezen javadalom kezeléseért csak 339 frt 32 kr járna. De még a fent számszerűen kitüntetett 2215 frt 82 kr sem az az összeg, amibe ma a városnak az italméresi jövedék kezelése kerül, mert ebbe még nem foglaltatik bent a kincstártól kapott 5% kezelési illeték, mely pedig — mint már említettük, sehol

sincs a költségelőirányzatban elszámolva, amelyről tehát joggal feltehetjük, hogy szintén a kezelőnek jut. Ezen 5%, 31 ezer frt bérösszegnél 1550 frt, melyet hozzáadva a 2215 frt 82 krhoz, pusztán az italméresi jövedék tulajdonképen 3765 frt 82 kr kiadással jár a mai kezelés mellett is, a helyzet tehát korántsem olyan kedvező, mint ezt a tanácsi javaslat, akár az egyes javadalmak külön választásával is feltüntetni szeretné.

Ami pedig a jelenlegi kezelőnek érdekeltségét illeti, mely által — a javaslat szellemes szavait használva — ösztönözve van a szorgalmas utánjárásra, hogy így minél nagyobb tiszta jövedelmet tudjon produkálni — erre nézve az a megjegyzésünk, hogy a javadalmi tisztség tagjai, mint a város tisztviselői talán nem kevésbé lelkiismeretesek járnának el ellenőrző tisztükben, sőt bizonyára lelkiismeretesebben, mert hiszen ott közvetlenellenőrzést gyakorolna működésük, eljárásuk felett maga a hivatali főnök, a gazdasági tanácsnok; ellenőrzést gyakorolna fölöttük a polgármester, ellenőrzést a számvivőség — ami most mind nem történik, mert a fogyasztási adó s az italméresi illeték kezelési könyvei ma a városnál soha sem számszerűség, hanem mindenkor csak számszerűség szempontjából bíráltatnak el.

Ha tehát a város tanácsa úgy adja elő a közgyűlésnek a kérdést, hogy a lelkiismeretes, mert jövedelmet hajtóbb kezelés garanciáit a mai kezelési mód további meghagyásában látja egy városi javadalmi tisztség felállításának kérdésével szemben is — ezzel a városi adminisztrációról, különösen pedig a vagyongazdálkodásról maga állít ki olyan szegénységi bizonyítványt, amilyen csak valaha egy erkölcsi testületről hivatalosan kiállítva lön.

A tanácsi megokolás további passzusa aztán — hogy egy német példabeszéddel éljünk — teljesen kiüti a hordó fenekét, mondván: a jelenleg érvényben levő kezelési mód sokkal kevesebbe kerül és a közönség is védve van a folytonos zaklatás és súlyosabb büntetéstől.

Hogy a jelenlegi kezelési mód, még ha a többi javadalomtól eltekintünk is, nem kerül épen olyan nevesebb összeggel kevesebbe ezen egy objektumnál sem, azt fent számszerűen kimutattuk.

A tanács számítása szerint ugyanis, egy — kizárólag az italméresi jövedék kezelésére beállított javadalmi tisztség szervezésére 4400 frtba kerülne; ez ellenében ma ugyanez a kezelés 3765 frt 82 kr. kiadással jár. A különbözet tehát így sem olyan nagy, hogy szóba hozni érdemes legyen.

Azonban mi sohasem is gondoltunk arra, hogy pusztán egy javadalom kedvéért, legyen az a fogyasztási adó, vagy italméresi jövedék — szervezések az a javadalmi tisztség, hanem igenis gondoltunk arra, amire minden józan eszű ember gondolhat, hogy a város összes javadalmait egy tisztség kezelje.

E tekintetben aztán a tanács hamar készen lehet a számításával, ha az általa készített s pusztán az italméresi jövedék kezelésére szánt javadalmi tisztség költségvetésének keretébe felve-

mány nem csekélység, a tanár úr ugyancsak furtagos volt! — Aztán a fölött tanakodtak „bárónak” vagy rövidesen „tekintetes asszony”-nak címezzék-e az ifjú asszonyt. A báróné cím születésénél fogva illeti meg s végre is a két cseléd e címmel maradt.

Mici nem nyílvánította ki külön véleményét mert nagyon álmos volt. Antal eddig ébren tartotta magát dohányszással, a szakácsné pedig azzal, hogy ott időzött kedvesét cirógatta. Jó tenyeres-talpas vászoncseléd volt ez a szakácsné, elhizott kedélyes, de a furtangot eláruló arcával.

Mici éppen ellentéte volt a szakácsnénak: halvány arcú, karcsú természetű, fiatal, finom megérett, kisse életunt vonásokkal, bánaos, szinte aggódo kifejezésű szemmel.

A két nőcseléd előtt hófehér kötény, fején csinos, fehér bodros főkötőcske volt, míg Antal, ki egyidejűleg a háznagyi tisztet is vitte, vadonatúj egyenruhában kevélykedett; — szóval, az egész cselédség kellemes, úde benyomást gyakorolt a szemlélőre, mint a konyha csillogó új edényei, vagy a szobák előkelő, új bútuzata, melyen még megérettet a fa, festék és fénymáz illata. Az egész lakás várni látszott az új lakókat; az új lámpák és fűszterek gazlángja intenzív fényei lobogott.

— Istenem! csak már jönnének; sopánkodott a szakácsné, ki — mióta kedvese eltávozott — szintén egyre ásiolt.

Antal azzal tartotta ébren a szakácsnéét, hogy bizonyosan jó dolguk lesz az ifjú

házaspárnál. Hiszen egyelőre gyerek sincs a háznál! Este bizonyára jobbadán társaságba mennek s a cselédség aztán tehet, amit akar. A szakácsné elhizott arca szinte ragyogott e kellemes kiáltásra. Hej, az bizony jó dolog is volna. Micit azonban e kedvező kilátások is hidegen hagyták. Nehéz szívvel lépett az új szolgálatba, bármilyen jó bére volt is az új párnál. A jövedébeli „nagyság” akkor, mikor hozzá szobaleánynak szegődött, még csak menyasszony volt s nem gyakoroltra kedvező benyomást szep, de fennhéljazo arcával. Az ifjú hölgy csak úgy fölültesen egyezkedett az új cselédrel, a nélkül hogy egyetlen szives te kintre is méltatná. És Micinek rendkívül érzékeny szive volt; megsértve érezte magát az új úrnő barátságatlan, rideg modora által.

Hogy miért fogadta el mégis a szolgálatot? — Mert gazdája egy ifjú új házaspár lön, tehát előreláthatólag nem kelle házi perpatvartól tartani, amiben legutolsó helyen elég bőséges része volt.

A férj ugyanis rútol részede nejt s az utóbbi aztán a cselédségen töltötte a bosszuját. Mici megundorodott a házi békétlenség és perpatvar és képtelén és ezért szegődött az ifjú házaspárhoz, mely szerelmi frigyét kötött.

— Hát csakugyan nincs kedvese? — kérdezte tőle a szakácsné, most már vagy ötödöször.

— Nincs, ha mondom: felelt Mici ha tározottan. (Folyt. köv.)

szi még azon segéd és kezelőszemélyzetet és ennek évi fizetését is, mely a többi javadalmak kezelése körül szükséges: a helypénzszedőket és vámrököket.

Ha ezek fizetését hozzácsapja az általa kontemplált 4400 frt-hoz, rájön arra, hogy a lapunk korábbi számában ez úgy érdemében összeállított számítás a helyes s hogy a város összes javadalmának a kezelése sem jönné egy javadalmi tiszttség szervezésével annyiba, amennyibe ma 2 javadalom kezelése kerül.

Az, hogy a közönség a mai rendszer mellett, mikor a tanács maga is azt hangsúlyozza, hogy a kezelő kénytelen a szorgalmas utánnézésre, hogy ez által az ő nyereségszataléka is növekedjék — jobban meg van a zaklatástól és súlyosabb büntetésektől, mint az esetben, ha a város hivatalnokai kezelnék ezen jövedékeket — ez ismét olyan szegénységi bizonyítvány, melyet mi, a város hivatalnokairól nyilntan hirdetni: pírulva röstellenék.

Elemreire szétboncolva így válik semmire a tanács megokolása, amelynél még az sem szolgál a javadalmi tiszttség azonnali szervezésének gátló akadályát, hogy ma a fogyasztási adó kezelésére nézve a kezelővel szerződéses viszonyban állunk, mely csak egy év múlva jár le s így pusztán az italmérsi jövedék kezelése hátrálna ezen új tiszttségre. Nem pedig azért, mert az italmérsi jövedelem kezelése iránt a kezelővel kötött szerződés jogszerint 2 hónap alatt felmondható s így a két javadalom együttes kezelésére nézve már újértől gazdaságosabban gondoskodni, nagyon is módjában állt volna a tanácsnak.

De hát, miért tenné?

A városatyák bölcsesége bizalmat, elismerést szavaz neki így is.

A város javadalmait meg — — csipje kánya.

Felhívás. A csongrádmezei gazdasági egyesület működését újból megkezdte. Céljai maradtak ugyanazok mik voltak, t. i. a mezőgazdaság minden ágának előmozdítása, a megye gazdasági fejlődésének figyelemmel kísérése, a gazdasági ismeretek terjesztése, gazdaságok ismertetése, gépversenyek — géprobák rendezése, kiállítások tartása, mezőgazdasági kérdések megvitatása — alkalmazása, kísérletek tétele, a megye mezőgazdasági állapotának statisztikai jellemzése, úgy a megye — valamint minden egyes tag gazdasági érdekeinek megóvása stb. stb. Ezek elérésében az egyesület minden tőle kitelhető módon és erővel küzdeni fog; helyén való e küzdelem annál is inkább, mivel a mezőgazdaság terén beállott válság, a gazdálkodási üzletre minden oldalról súlyosan nehezítő — s annak vitelére akadályozólag működő körülmények, továbbá a nehéz viszonyok, melyek földművelő általában s csakis földműveléssel foglalkozó megyénkben, az amúgy is nem kellő mennyiség és minőségben termelt productumok értékesítésénél mindig jobban és jobban terhelik a mezőgazdasági üzletet; már már elviselhetetlenekké tesznek.

Ezen viszonyok javítása, mint közérdek, feladatát képezi ép úgy az egyes polgárunk, valamint községeink, avagy ezek összesének: az államnak.

A gazdasági egyesület, mely tulajdonképpen arra hivatott voltánál fogva, a közgazdasági viszonyok javítását, s ezzel a közjólét emelését tűzte ki maga elé csül; e küzdelemben az oroszláruzt maga részére óhajta fenntartani, annál is inkább, mert a társulatban rejlt fokozott erejét, s a gazdasági ismeretek terén rendelkezésére álló

összes anyagát, felhasználja arra, hogy céljai megközelítésében is hasznó hajtólag működjék.

Földművelő megyékben, tehát hol az anyagi jólét alapját a földbirtok s annak jövedelmessége képezik, az ezen alap fejlesztésére s a jövedelmesség okserű fokozására irányuló minden törekvés, általános érdeket voltánál fogva feladatát képezi minden egyes embernek, valamint a társadalomnak is.

Midőn a csongrádmezei gazdasági egyesület ezen feladat értelmében, hathatósan kíván közreműködni, okvetlenül számít arra, hogy lesznek, kik őt támogatják, anyagi és erkölcsi oldalról.

Kénytelen pedig az anyagi támogatást igénybe venni épen kezdődő voltánál fogva, mivel a kezdet nehézségei, nem különben az azokkal járó kisebb bevétel s nagyobb kiadás nem engedik meg, a nagyobb anyagi áldozatokkal járó működést. Ez okból azon tiszteletteljes kéressel járunk el vármegye lakosságához, miszerint egyesületünket, mindaddig, míg az saját erejéből képes lesz ezen áldozatokkal hozni, bizonyos évi összeggel segíeyezné; s legyen ez az évi segély bármily összegű annak kegyes adományozásánál, lebegjen azon körülmény mindenki szeméi előtt, miszerint a jó, a mi ez által kivihető lesz: mindnyájunké, hogy ha nem is azonnal hasznó hajtó, de évek múltán óriási lát kamatozó tőkévé válik s a cél, mit ezen segélyhez mérten elérni segített, kiszámíthatlan kincsét képvisel, s áldásossá teszi működésünket, midőn mezőgazdasági viszonyaink javulását előidézve, kötelességszerű munkánkat siker fogja koronázni.

Nem különben kikérjük e vármegye közönségének erkölcsi, hathatós támogatását is jövedő nyilvános működésünkél, mint kiállítások — lö- és gépversenyek rendezése stb. stb.

A szomszéd vármegyék gazdasági egyleteire, azok tevékenységére, ha egy pillantást vetünk, lehetetlen be nem látnunk azon tényt, hogy azok úgy kiterjedésükben valamint működésükben, a folytonos virágzás korszakát érik, hol a tenni vágyás a jobb felé törekvés, eszméjét minden egyes tag magáéva teszi s a közös cél felé egyetértőleg törekedve, minden kísérletök sikerül s ha egy pillantást vetünk évkönyveikbe megtaláljuk ennek okát, a tagok nagy számában, mert ott már régen belátták ily egyület hasznos voltát s a városok, községek jó példával előjárva, nem csak alapító tagjai lettek, de még bizonyos évi segélyt is megszavaztak az egyesületnek.

Ezek után önkénytelen felmerül a kérdés: ha Békés — Csanád — Jász-Nagy Kunszabolnok — Bács Bodrogmegyei gazdasági egyesületeik szükségességét belátva, azokért áldozni érdemesnek tartják s őket felvirágoztatva működésük eredményét hatványozzák, egyedül Csongrádmezeje lenne az, mely elzárkózik a haladás eszméje elől s csak Csongrádmezeje volna oly rideg, hol minden üdvös ügy már csirájában elhal, hol semmi sem virágozhat?

Ezt valóban lehetetlennek tartjuk, ilyet a legelfásultabb kedély sem tételezhet fel s midőn azon meggyőződésünket nyilvánítanánk, miszerint e vármegye közönségének más ügyek iránt eddig tanusított áldozatkészségét velünk szemben is gyakorolnia fogja, ajánljuk jó ügyünket becses figyelmébe, azon ígéretek, miszerint működésünkönk időről időre kimerítő jelentést tenni el nem mulasztandjuk.

A csongrádmezei gazdasági egyesület nevében. Szentes, 1890. év december 7. én. *Sarkadi Nagy Mihály.* *Zsilinszky Mihály,* alelnök. *Gyárfás Dezső,* titkár.

Újdonságok.

Szentes, 1890. dec. 11.

— **Reklamációk elbírálása.** *Dékan Mihály* min. osztálytanácsosa a f. hó 9-én érkezett városunkba *Gallac* János kerületi vízipipészeti felügyelő társaságában, hogy az ártérfejlesztési munkálatok elsőfokú elbírálása ellen benyújtott fölébbezések ügyében másodfokúlag döntsön. *Dékan* osztálytanácsosa a fölébbezések elbírálását tegnap tényleg megkezdte.

— **Gazdasági főkegyletek.** A csongrádmezei gazdasági egyesület működésében feladatát tűzte ki maga elé többek közt, a gazdasági ismeretek terjesztésére szolgáló s a megyei egyesületnek mintegy főkegyesületeit képező — községi egyesületek — alakítását is. E tekintetben az első és sikeresebb lépés, a szegvári főkegyesület létesítése —, mely a f. hó 7. é. u. tartott, s a község mintegy 50 gazdája által képezett értekezleten, megalkultnak mondatott ki. A gyűlésen jelen voltak — a kezdeményező — *Pessina Ede* tisztartó — s *Illés Jenő* ispán, továbbá a csongrádmezei gazdasági egyesület részéről *Halus József*, *Stábil Ferenc*, igazg. választmányi tagok — s *Gyárfás Dezső* egyl. titkár. Ohajtandó volna miszerint minél több község követné Szegvár példáját.

— **A népszámlálás érdekében** A közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz azon utasítással, hogy — amennyiben es ahoi ezt a szükség úgy kívánja, a néptanítók mindenütt alkalmazhatók a népszámlálási bizottságoknál, mely célból az illető alkalmazott tanító osztályában a népszámlálás idejére az oktatás megszüntethető. Vármegyénk törvényhatósága e min. rendeletet már közölte is leiratban az összes községekkel, mihez való alkalmazkodásuk végett.

— **Megfőlébbezett fegyelmi ítélet.** *Sarkadi Nagy Mihály* polgármester fegyelmi úton 25 frt pénzbírságra ítélte a városi közpénztár ellenőrt, *Nagy Józsefet*, amiért a nevezett engedély nélkül volt távol hivatalából épp akkor, mikor pénztár vizsgálatot tartottak, mely alkalommal a város pénztárát az ellenőr kulcsával le nem zárva találta, úgy hogy e kulcs nélkül is képesek voltak a vasszekrényt kinyitni. Mi csak helyeselné tudjuk a polgármester ezen erőlyes eljárást, a közpénztári ellenőr azonban ezen nézetünket — úgy látszik — nem teszi magáéva, mert a polgármester fegyelmi ítéletét megfőlébbezte a vármegyéhez.

— **Választmányi gyűlés.** A Csongrádmezei gazdasági egyesület igazgató választmánya 1890. év dec. hó 21. é. n. e. 10 óra körül Szentesen a polgármesteri hivatalos helyiségben gyűlést tart. Tárgyai a következők: 1) Jelentés az egyesület adminisztráció ügyeiről, 2) Jelentés tagsági ügyek és díjakról, 3) 1890 és 1891. évi költségvetések, 4) Jelentés a mezőgazdasági gépzülettől, 5) A biztosítási ügy vezleges rendezése, 6) Pénztári utalványozások, 8) Egyéb folyó ügyek, netáni indítványok. Ugyanezen nap a Kass-féle vendégloben gazdasági tárgyú felolvasó estélyt rendez az egyesület, melyely lapunk következő számában behatóbban fogunk foglalkozni.

— **Pénztárvizsgálat.** Cs a t ő Zsigmond dr. vármegyei főjegyző a f. hó 9-től kezdve 10-én folytatólag egész nap vizsgálatot tartott Szentes város pénztáraiban és adóhivatalában. E hivatalos vizsgálatra okot azon körülmény szolgáltatott, hogy a szegedi pénzügyigazgatóság egy fogalmazója, *Fülpő Bódog* hónapokkal ezeltől pénztárvizsgálatokat és rovancsolást tartván, ezen alkalommal számos rendetlenséget és hiányosságot tapasztalt úgy a pénztároknál, valamint a városi adóhivatalban. Ezen vizsgálat jegyzőkönyvet a fogalmazó beterjesztette a szegedi pénzügyigazgatósághoz, mely aztán ezek alapján fegyelmi indítványt tett a vármegye

"ispáni" hivatalánál Sarkadi Nagy Mihály polgármester és Tóth Kálmán adóügyi tanácsnok ellen, egyidejűleg a fogalmazó által észlelt rendtelenségek ügyében a vizsgálatot is szorgalmazta. E vizsgálatnál Csató Zsigmond dr. főjegyző megbízva és most e megbízásában járt el.

— **Nyoma veszett.** Egy varróleány tragédiája címet is bírva adhattak volna ezen újdonságnak, mert Berkó Jusztin varróleányt, aki a f. hó 7-én tűnt el nagybátyja házából és azóta nyoma veszett, szerelmi bánat vitte az elbujdosásba vagy talán még ennél is rosszabbra — az öngyilkosságba. Ugy volt az, hogy Berkó Jusztin szerelmes volt egy cipészegébe és viszontszerelmre is talált elannyira, hogy imádója nőül akarta venni. Pletyka, vénasszonyok gonosz nyelve azonban gátat vetett boldogságunknak, a kedves hűtelen lón és más leányoknak esküdt az ottárnál örök hűséget. E fölötti bánatában tudjostól el Berkó Jusztin a f. hó 7-én, s azóta nyoma veszett.

— **Sport hírek** A szentesi sportegylet a f. hó 9-én tartott vál. gyűlésén több fontos határozatot hozott. Így a fagy bekövetkeztével elhatározta, hogy jégpályáját a szokott helyen, az első kurcui örvényen, Werner-féle ház alatt; ez évadra újból megnyitja s az ünnepélyes megnyitás napját falragasokkal tudatja a közönséggel. Évadjegyek az egész korszolyaevadra nem egyet-let tagoknak 2 f. hó 50 kr. jával, a polg. leányiskola és gimn. növendékeinek pedig 1 f. hó jával már is kiadtnak Nyírú Gyula egyf. pénztárnok vagy *Szénessy* Ferenc gondnok által; ezenkívül pedig belépő és korszolyajegyek is állandóan kaphatók "lesznek épp úgy mint tavaly, nézőknek zeneanapokon 20 kr. egyenként 10 kr. korszolyahasználati jegyek pedig 10 kr. A közönség kényelméről a sportegylet fűtött bódé felállításával gondoskodik, úgyisint a korszolyasport oktatásáról is. Határozata ment továbbá, hogy később megállapítandó napokon, hetenként 2 szer a vívásból gyakorlatokat tartassanak a tul a kurcui helyiségben, végül pedig — elvileg — már most helyiséssel találkozzon az az indítvány is, hogy az egylet a farsangon egy táncvigalmat rendezzen, mely valószínűleg tombolával lesz egybekötve. Ezzel az egylet újra akcióba lépett, hogy társas életünk élénkítésében a maga jogos részét kivegye.

— **Megei virilisek.** A vármegye igazoló választásában a f. hó 10-én délelőtt tartott gyűlésében állította össze a megei virilisek névjegyzékét és döntött elsőfokulag a felszólalások fölött. Figyelembe vette *Sima* Ferenc felszólalását, ki adójához a társulati állásával járó adókat is hozzávetetni kérte, hogy így a megei virilisek közzé felvétek, ellenben elutasította *Bamberger* Béla dr. *Epsztajn* János és *Kánicszer* Adolf felszólalásait. Az így összeállított megei virilisek névsora most újabb 15 nap közszemlére lesz kitéve s aztán az állandó választmány elé kerül, mely még az e havi megyegyűlést megelőzően fog a nettalan benyújtott reklamációk fölött végérvényesen dönteni.

— **Piacrendészet.** Egy előzetünk azzal, a panasszal fordult szerkesztőségünkhez hogy most, mikor a tojás ára anélkül is nagyon felszökött, amennyiben 7 tojás 20 kr. lelkiismeretlen elárúsítók még azzal is károsítják a fogyasztó közönséget, hogy a romlott tojásokat jó gyánánt árulják. Ajánljuk a panaszt piacrendészetünk figyelmébe azzal, hogy nem ártana, ha a főkapitány egy kis tojásvizitációt tartana.

— **Csongrádi hírek.** Mint csongrádi levelezőnk írja, ott a f. hó 1-én *Ocatricis* Lajos dr. főszolgabíró értekezletre hívta össze a polgárságot egy önkényes túlzott egylet alakítása ügyében. Az értekezlet nagy lelkesedéssel fogadta a főszolgabíró indítványát s eddigelé már mintegy 100-an jelentkeztek az egyletbe való belépésre. — **Ugyancsak** Csongrádról írják, hogy *Temer* József né és *Seabados* Mihály ottani kereskedők Budapestre utaztak, hogy magukat a

Koch féle gyógymódnak a tüdőkór ellen, alávessék.

— **A főkapitány pártfogoltja.** A szegedi törvényszék bünyenyítő osztálya a múlt napokban foglalkozott rendőrfőkapitányunk, Aradi Kálmán pártfogoltjának, Künszter műkertész úrnak bünyenyével. A nevezett, mint erre olvasóink még emlékezni fognak, mint foglalkozás nélküli csavargó került Szentesre s itt aztán nyomban menedéket is talált a főkapitány vendégszerető házában, kit épp úgy mint gallyer lakóit cepta haladatosságából később meglopott s egy teljes ruhátárral szökött meg egész a sz. m. n. körletárisan, ahonnan a keresésre indult csendőrség kísérte vissza. A szegedi bünyenyítő törvényszék a vendégszeretőt ily rútul visszaelt tolvajt, az enyhítő körülmények figyelembevételével csak 6 hónap börtönrre ítélte. Az ítélet ugyan nem sorolja fel az indoklásban: mik voltak ezen enyhítő körülmények. Azt hisszük azonban, a törvényszék azt vette az ítéletnél tekintetbe, hogy a tolvaj úr a főkapitány pártfogoltja volt.

— **Szerenád.** A szentesi dalegylet, a legutóbb tartott hangverseny alkalmakor közreműködött három úrhölgynek: *G r e s k o v i c s* Nóra, *Kiss* Margit és *D o b r a y* Jolán kasszonyoknak azzal fejezte ki köszönetét és elismerését szíves közreműködésükért, hogy a f. hó 10-én este mind a hármat szerenáddal lepte meg.

— **Aranylakodalom.** Ritka szép ünnep volt a f. hó 8-án *Varga* Ádám polgármesterünk házában, mikor a 87 éves házigazda házassága 60 ik évfordulóját tehát aranylakodalma illette meg szűk családi körben, életpárjával 82 éves *Sós* Zuzsánna asszonnnyal. A ritka szép életkor friss jó egészségben megélt házaspár kedélye üdőségét mindmáig teljesen megőrizte elannyira hogy a kedélyes vacsora után magu indítványozta: Danoljuk el a gyerekek, az én kedves régi nótámat: *Cserbogár, sáruga cserbogár!* — és nemcsak indítványozta, de azután el is dalolta ö gyigyleme.

— **Árad a Tisza.** A Tisza vize az állandó esőzések folytán olyan rohamosan árad, hogy a víz kilépett már az anyamederből és a csongrádi, úgynevezett nagybokrosi legelőt is elöntötte.

Als preiswerthes, praktisches Weihnachtsgeschenk empfehle ich: **Rohseidene Bastroben** (ganz Seide) fl. 10.50 p. Robe, sowie fl. 14.25, 17.50, 21.25, 26.25, bis 29.60 nadelfertig. Es ist nothwendig, vorher Muster kommen zu lassen; ich tausche nach dem Fest um, was nicht convenient. Muster von schwarzen, farbigen und weissen Seidenstoffen umgehend. Seidenfabrik-Dépot G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Briefe kosten 10 kr. Porto. (9)

Irodalom.

— A „**Vasárnapi Ujság**” december hó 7-iki száma a következő tartalommal jelent meg. Sarkány Sámuel, a bányai egyházkerület új püspöke. (Arcképpel.) — Grkinja királyné. Bolgár nebballada; az eredetiből fordította Strausz Adolf. „Egy fedél alatt két otthon.” Elbeszélés, írta Baksa Sándor. — „Berlinben — Kochnál.” Dr. Müller Kálmántól. — „Idegen földön. Az orosz határtól Párisig.” Jurjevskaja Katalin hercegnő emlékirataiból. — „A műcsarnok kiállításból.” (37 képpel a magyar festőknek és szobrászoknak a képzőművészeti társulat teli kiállításán lévő képeiből.) — „A Károlyi grótok egyetem-utói palotája.” (Két képpel Háy Gyulától.) — „A kaplonyi sírbolt.” (Képpel.) Eble Gábortól. — „A tudóvesz és Koch” (3 képpel: Bacilusok a befelekendezés előtt és után; Koch szere csomagolva és üvegcsében; Koch fecskendője.) — Irodalom és művészet. — Közintezetek és egyletek. — Sakkjáték. — Képtalány. — Mi újság? — Halálozások. — Szerkesztői mondauivaló. — Hetiutatór.

A „**Vasárnapi Ujság**” előfizetési ára negyedévre 2 f. r. a „Politikai Ujdonságok”-ka; együtt 3 f. r. — Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem utca 4. sz.) megrendelhető a „Képek Néplap” legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 1 f. r.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Mátéffy Ferenc.

Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Földeladás.

K. Nagy Imrénének a kistókei ór állomás közelében 50 hold földje egészben vagy két részben is eladó; értekezhetni: I. tized 630 szám. 3—1

Eladó és bérbé kiadó ház.

III. tized 172 számú házam (most pénzügyőri laktanya) 5 padolt szoba, 2 konyha, 2 kamra, lugas, szőlős kerttel, szabad kézből eladó.

A **Farkas Benedek**-féle házban 3 utcai padolt szoba, zárt folyosóval és konyhával, udvarban pince, kamra, kocsiszin és nagy istálló, együtt, vagy külön azonnal kiadó, értekezhetni:

Antal Józseffel,
a fürdő-háznál.

Északmagyarországi egyesített köszönbánya

és iparvállalat részvény-társulat.

Tojás-szen háztartások részére.

Felhívjuk a tisztelt fogyasztóközönség figyelmét ez új, kitűnő minőségű tüzelőanyagra, mely minden szerkezetű kályhában, valamint takaréktüzelvényeken egyaránt előnnyel használható és magában oly kitűnő tulajdonokat egyesít, hogy a legmelegebben ajánlhatjuk.

A tojás-szen ára igen jutányos!

Mintával és használati utasítással ingyen szolgálunk.

Együttal ajánljuk ismert jó minőségű karancsaljai és csibai tőmör-szenünket.

Megrendelések elfogadtatnak:

Budapest: közp. irodánkban Erzsébet-tér 3. sz.;

a vidéken minden nagyobb szénkereskedőnél.

A vezérigazgatóság.